

Na podlagi prvega odstavka 28. člena Zakona o računskem sodišču
(ZRacS-1, Uradni list RS, št. 11/01) in v skladu s sklepi, ki jih je sprejel
senat računskega sodišča na seji 4. decembra 2002,
izdajam

REVIZIJSKO POROČILO

O PRAVILNOSTI POSLOVANJA JAVNEGA PODJETJA

POŠTA SLOVENIJE d. o. o., MARIBOR

V LETIH 2000 IN 2001

Številka: 1208-4/01-38

Ljubljana, 21. februarja 2003

KAZALO

I. UVOD	3
1. Podatki o reviziji	3
2. Predstavitev Pošte Slovenije	3
II. UGOTOVITVE	5
1. Razmejitev prihodkov in odhodkov na javne poštne storitve obvezne GJS in na ostale storitve	5
2. Določanje cen storitev	11
3. Stroški izvajanja javne službe	13
3.1 Stroški dela	13
3.2 Stroški blaga, materiala, storitev in plačane zamudne obresti	16
3.2.1 Stroški blaga, materiala in storitev	16
3.2.2 Drugi stroški poslovanja v letih 2000 in 2001	18
3.2.3 Nezagodno zavarovanje delavcev	18
3.2.4 Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	19
3.2.5 Plačane zamudne obresti	19
3.3 Stanovanjska in počitniška dejavnost	20
4. Nabava in prodaja premoženja	21
4.1 Nabava opredmetenih osnovnih sredstev	21
4.1.1 Nakup osebnega avtomobila	23
4.1.2 Investicije v poslovne prostore	23
4.2 Prodaja naložb	26
III MNENJE	28
PRILOGA	31

I. UVOD

1. Podatki o reviziji

Revizija pravilnosti poslovanja javnega podjetja Pošta Slovenije d. o. o., Maribor, Slomškov trg 10 (v nadaljevanju: Pošta) je bila določena s Programom dela Računskega sodišča Republike Slovenije za leto 2001. Sklep o izvedbi revizije¹ je bil izdan 13. 5. 2002.

Predmet revizije pravilnosti poslovanja je izvajanje gospodarske javne službe (v nadaljevanju: GJS) v letih 2000 in 2001, ki obsega izvajanje poštnih storitev in drugih storitev.

Cilj revizije pravilnosti poslovanja je izrek mnenja o skladnosti poslovanja s predpisi in usmeritvami, ki jih mora uporabnik javnih sredstev upoštevati pri svojem poslovanju.

V reviziji smo preizkusili

- pravilnost razmejitev prihodkov in odhodkov v poslovnih knjigah in računovodskih izkazih na poštno storitve obveznega dela GJS in na ostale storitve (poštno storitve neobveznega dela GJS in druge storitve), ki jo je Pošta dolžna opraviti po Zakonu o poštnih storitvah² (v nadaljevanju: ZPSto); tako razmejeni računovodski izkazi so temeljna podlaga za sestavo zahtevkov za povišanje cen javnih poštnih storitev obveznega dela GJS, o katerih odloča Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada RS);
- pravilnost določanja cen javnih poštnih storitev in drugih storitev z ZPSto, Statutom in drugimi predpisi;
- skladnost izkazanih stroškov dela, materialnih stroškov, stroškov storitev in odhodkov financiranja s sklenjenimi pogodbami, kolektivno pogodbo, splošnimi akti, poslovnimi načrti, poslovnimi poročili, z drugimi predpisi in usmeritvami;
- skladnost oddaje javnih naročil s sklenjenimi pogodbami, investicijskimi programi, poslovnimi načrti in poslovnimi poročili, splošnimi akti in predpisi.

Podroben obseg revizije je določen na podlagi preučitve predložene poslovne dokumentacije v revizijo in opravljenih analiz podatkov. Pri tem je upoštevana tudi vsebina poslanskih vprašanj, ki so bila v zvezi s poslovanjem Pošte izpostavljena na sejah Državnega zbora Republike Slovenije.

2. Predstavitev Pošte Slovenije

Pošta je bila ustanovljena z Uredbo o ustanovitvi Pošte Slovenije d. o. o.³, ki jo je izdala Vlada RS 9. 12. 1994 (v nadaljevanju: Uredba o ustanovitvi Pošte), na podlagi Zakona o Pošti Slovenije⁴ (v nadaljevanju: ZPS). S sklepom Vlade RS pa je bila 5. 2. 1998 preoblikovana v javno podjetje. Ustanovitelj in edini lastnik Pošte je Republika Slovenija, ki uresničuje

---

¹ Št. 1208-4/01-12.

² Uradni list RS, št. 35/97, 64/01.

³ Uradni list RS, št. 76/94.

⁴ Uradni list RS, št. 73/94.

ustanoviteljske pravice prek Vlade RS. Ustanovni vložek - osnovni kapital družbe je 29.109.665.677 tolarjev.

Po Uredbi o ustanovitvi Pošte, sklepu o preoblikovanju in Statutu Pošte⁵ je dejavnost Pošte opravljanje javnih poštних storitev, ki se zagotavljajo kot obvezna in neobvezna GJS v notranjem in mednarodnem prometu. Poleg tega se ukvarja še z drugimi storitvami (storitve denarnega prometa, prodaja trgovskega blaga idr.).

V letu 2002 je bila Pošta na podlagi novega Zakona o poštних storitvah⁶ (v nadaljevanju: ZPSto-1) z veljavnostjo od 30. 5. 2002 in s sklepom Vlade RS⁷ preoblikovana v gospodarsko družbo brez statusa javnega podjetja.

Dejavnosti Pošte

I. Javne poštne storitve, ki se zagotavljajo kot obvezna GJS

- prenos pisem do mase 1000 g (100 g od 18. 8. 2001),
- prenos dopisnic,
- prenos telegrafskih sporočil,

vse v notranjem in mednarodnem prometu.

II. Poštne storitve, ki niso obvezna GJS

V notranjem prometu:

- prenos pisemskih pošiljk, poštних nakaznic,
- prenos odtisov za slepe do mase 7000 g,
- izdaja poštних vrednotnic,
- izdaja rednih in priložnostnih znamk,
- prodaja poštних znamk in vrednotnic,
- izvoz poštних znamk,
- zamenjava mednarodnih kuponov za odgovor,
- izdaja soglasij za izdelavo in uporabo priložnostnih žigov,
- prenos tiskovin,
- opravljanje poslov plačilnega prometa, hranilne in menjalniške službe ter drugih poslov denarnega poslovanja.

V mednarodnem prometu:

- prenos vseh vrst poštних pošiljk do teže, velikosti in označene vrednosti ter denarnih in drugih storitev v skladu z določili konvencije Svetovne poštne zveze in drugimi mednarodnimi sporazumi.

Poleg naštetih dejavnosti Pošta opravlja tudi dejavnosti določene v Statutu Pošte (to je trgovina na drobno, prodaja loterijskih srečk, poslovanje z lastnimi nepremičninami, svetovanje in oskrba z računalniškimi programi, ekonomsko propagiranje, pakiranje, fotokopiranje ...).

---

⁵ Uradni list RS, št. 46/98.

⁶ Uradni list RS, št. 42/02.

⁷ Uradni list RS, št. 67/02.

Po standardni klasifikaciji dejavnosti ima šifro dejavnosti I/64.11 – Dejavnost javne pošte.

Pošta je velik poslovni sistem, organiziran na celotnem območju Republike Slovenije. Sestavlja ga uprava družbe ter devet poslovnih enot: Celje, Koper, Kranj, Ljubljana, Poslovni logistični center Ljubljana (od 1. 1. 2002), Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica in Novo mesto. Za določena strokovna področja so na upravi družbe oblikovane posamezne službe ter šest sektorjev: za poštni promet, za kadrovske, pravne in splošne zadeve, za računovodske zadeve in analize, za finance, nabavo in investicije ter za informatiko.

31. 12. 2000 je bilo v Sloveniji 542 poštnih enot, v letu 2001 pa 547. Pošta je 31. 12. 2000 zaposlovala 5866 ljudi in 6034 na dan 31. 12. 2001.

O upravljanju Pošte odločajo ustanovitelj in organi upravljanja (generalni direktor, nadzorni svet).

Generalnega direktorja in njegova namestnika imenuje in razrešuje ustanovitelj – Vlada RS. V letih 2000 in 2001 sta delo generalnega direktorja opravljala

- mag. Alfonz Podgorelc, do 15. 6. 2000 in od 16. 3. 2001 dalje in
- Marija Ribič, od 16. 6. 2000 do 15. 3. 2001.

Nadzorni svet je sestavljen iz sedmih članov, od katerih predsednika in štiri člane imenuje Vlada RS, dva člana pa imenuje svet delavcev Pošte.

Povezani družbi Pošte v revidiranem obdobju 2000 in 2001 sta bili Poštna banka Slovenije d. d., Maribor (v nadaljevanju: PBS, 100-odstotno lastništvo) in Elektronsko pismo Pošte Slovenije d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: EPPS, 51-odstotno lastništvo).

Računovodske izkaze za leto 2000 je revidirala revizijska družba Ernest & Young d. o. o., Ljubljana, za leto 2001 pa revizijska družba Deloitte & Touche revizija d. o. o., Ljubljana. Za obe leti je bilo izraženo pozitivno mnenje.

II. UGOTOVITVE

1. Razmejitev prihodkov in odhodkov na javne poštno storitve obvezne GJS in na ostale storitve

V letu 2000 in 2001 je Pošta opravljala dejavnost javne pošte, ki je v skladu z Zakonom o gospodarskih javnih službah⁸ (v nadaljevanju: ZGJS) opredeljena s področnimi zakoni. ZPSto opredeljuje poštno storitve, določa pogoje in način njihovega opravljanja ter razmerja med uporabniki in izvajalci poštnih storitev. Določa tudi vodenje ločene računovodske evidence za poštno storitve, ki so obvezna GJS, to je prenos pisem do mase 1000 g (od 16. 8. 2001 masa 100 g),

---

⁸ Uradni list RS, št. 32/93, 30/98.

dopisnic in telegrafskih sporočil v notranjem in mednarodnem prometu, od javnih poštnih storitev, ki so proste in niso obvezna GJS, ter od drugih storitev.

Obveznost ločenega vodenja računovodskih evidenc za poštno storitve obveznega dela GJS od ostalih javnih poštnih storitev ter drugih storitev je opredeljena še v 6. členu Sklepa o preoblikovanju v javno podjetje, 23. členu Statuta Pošte, v Slovenskem računovodskem standardu št. 35 – Računovodske rešitve za javna podjetja (v nadaljevanju: SRS 35), v Pravilniku o računovodstvu in Navodilu za evidentiranje prihodkov in odhodkov po stroškovnih mestih in nosilcih (z 18. 8. 2001 razveljavljeno).

Pošta je za razmejitev dejavnosti na javne poštno storitve obveznega dela GJS ter na ostali del izdelala merila za izdelavo bilance stanja in bilance uspeha po vrsti dejavnosti (v nadaljevanju: Merila za razmejitev dejavnosti). Vlada RS je merila sprejela 6. 5. 1999.

Predmet razmejitve v letih 2000 in 2001 so bili prihodki in odhodki, navedeni v tabelah 1 in 2.

Tabela 1: Poslovni prihodki v letih 2000 in 2001

		v tisoč tolarjih			
Zap. št.	PRIHODKI	Leto 2000	Leto 2001	Struktura 2000	Struktura 2001
1	2	3	4	5	6
1	Prihodki od pisemskih storitev	14.964.758	17.789.773	51,9	54,4
2	Prihodki od časnikov in časopisov	1.494.649	1.565.590	5,2	4,8
3	Prihodki od paketnih storitev	1.589.890	1.730.514	5,5	5,3
4	Prihodki od poštnih nakazniških storitev	223.148	189.776	0,8	0,6
5	Prihodki od storitev PBS	1.992.305	2.191.006	6,9	6,7
6	Prihodki od stor. plačilnega prometa	2.742.534	3.310.574	9,5	10,1
7	Prihodki od stor. za poslovne banke	313.574	226.871	1,1	0,7
8	Prihodki od EMS ⁹ storitev	85.358	119.541	0,3	0,4
9	Prihodki od telegrafskih storitev	658.991	481.308	2,3	1,5
10	Prihodki od telefonskih avtom. stor.	160.213	18.840	0,6	0,1
11	Prihodki od ostalih poštnih storitev	3.505.751	3.742.962	12,2	11,4
12	Od tega prodaja trgovskega blaga	3.103.148	3.349.148	10,8	10,2
13	Prihodki od ostalih storitev	1.076.690	1.335.336	3,7	4,1
14	SKUPAJ POSLOVNI PRIHODKI	28.807.861	32.702.091	100,0	100,0

Vir: poslovni poročili za leti 2000 in 2001.

Delež javnih poštnih storitev (nepoudarjene vrstice poslovnih prihodkov v tabeli 1) je bil v poslovnih prihodkih Pošte 67,4 odstotkov v letu 2000 in 68,1 odstotkov v letu 2001. Pošta mora po ZPSto ločiti prihodke od pisemskih storitev, ki v strukturi poslovnih prihodkov predstavljajo 51,9 odstotkov v letu 2000 in 54,4 odstotkov v letu 2001.

⁹ EMS (Express Mail Service) – storitev hitrega prenosa pošiljk (sprejem pošiljk na domu ali v poslovnem prostoru pošiljatelja).

Delež drugih dejavnosti (poudarjene vrstice v tabeli 1), ki ne sodijo v javne poštne storitve, je 32,6 odstotkov v letu 2000 in 31,9 odstotkov v letu 2001. Od teh znašajo prihodki denarnega prometa (zaporedni številki 5 in 6 v tabeli 1) v strukturi poslovnih prihodkov 16 odstotkov v letu 2000 in 17 odstotkov v letu 2001.

Tabela 2: Poslovni odhodki v letih 2000 in 2001

		v tisoč tolarjih			
Zap. št.	ODHODKI	Leto 2000	Leto 2001	Struktura 2000	Struktura 2001
1	2	3	4	5	6
1	Materialni stroški	(912.615)	(848.091)	3,1	2,6
2	Stroški energije	(704.629)	(762.703)	2,4	2,3
3	Stroški storitev	(3.751.171)	(3.990.964)	12,9	12,3
4	Stroški plač	(15.369.045)	(17.751.048)	52,6	54,5
5	Ostali stroški dela	(2.038.639)	(2.381.752)	7,0	7,3
6	Amortizacija	(3.173.303)	(3.534.603)	10,9	10,8
7	Ostali stroški	(3.245.871)	(3.315.409)	11,1	10,2
8	<i>od tega nabavna vrednost trgov. blaga</i>	<i>(3.064.357)</i>	<i>(2.899.629)</i>	10,5	8,9
9	SKUPAJ POSLOVNI ODHODKI (1-8)	(29.195.273)	(32.584.570)	100,0	100,0

Vir: poslovni poročili za leti 2000 in 2001.

Najvišji delež v skupnih odhodkih Pošte imajo stroški dela: za leto 2000 znašajo 58,9 odstotkov, za leto 2001 pa 59,7 odstotkov (zaporedni številki 4 in 5 v tabeli 2).

V letu 2000 skupni prihodki niso pokrili vseh odhodkov, čista izguba je znašala 331.173 tisoč tolarjev. V letu 2001 pa so skupni prihodki pokrili vse odhodke, dosežen je bil dobiček v znesku 210.993 tisoč tolarjev.

Tabela 3: Razmejeni izkaz uspeha za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2000

					v tisoč tolarjih
POSTAVKE	Obvezna GJS	Neobvezna GJS in ostale storitve	SKUPAJ	Delež v odstotkih obvezna GJS	
Prihodki poslovanja	6.576.056	22.231.805	28.807.861	23	
Prihodki financiranja		200.831	200.831	0	
Izredni prihodki	45.785	145.896	191.681	24	
SKUPAJ PRIHODKI	6.621.841	22.578.532	29.200.373	23	
Materialni stroški	(318.044)	(1.742.084)	(2.060.128)	15	
Stroški plač	(7.359.639)	(10.242.739)	(17.602.378)	42	
Amortizacija	(1.030.045)	(2.143.258)	(3.173.303)	32	
Ostali stroški	(712.670)	(5.646.793)	(6.359.463)	11	
Skupaj odhodki poslovanja	(9.420.398)	(19.774.874)	(29.195.272)	32	
Odhodki financiranja	(76.046)	(159.001)	(235.047)	32	
Izredni odhodki	(33.927)	(67.299)	(101.226)	34	
SKUPAJ ODHODKI	9.530.371	20.001.174	29.531.545	32	
ČISTI DOBIČEK/IZGUBA	(2.908.530)	2.577.358	(331.172)		
Stopnja pokritja LC v odstotkih	69	113	99		

Tabela 4: Razmejeni izkaz uspeha za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2001

POSTAVKE	v tisoč tolarjih			
	Obvezna GJS	Neobvezna GJS in ostale storitve	SKUPAJ	Delež v odstotkih obvezna GJS
Prihodki poslovanja	7.292.963	25.409.129	32.702.092	22
Prihodki financiranja		206.439	206.439	0
Izredni prihodki	361.612	700.907	1.062.519	34
SKUPAJ PRIHODKI	7.654.575	26.316.475	33.971.050	23
Materialni stroški	(212.964)	(1.784.450)	(1.997.414)	11
Stroški plač	(8.339.059)	(11.995.088)	(20.334.147)	41
Amortizacija	(1.136.759)	(2.397.844)	(3.534.603)	32
Ostali stroški	(791.670)	(5.926.725)	(6.718.395)	12
Skupaj odhodki poslovanja	(10.480.452)	(22.104.107)	(32.584.559)	32
Odhodki financiranja	(104.945)	(217.643)	(322.588)	33
Izredni odhodki	(283.717)	(569.241)	(852.958)	33
SKUPAJ ODHODKI	10.869.114	22.890.991	33.760.105	32
ČISTI DOBIČEK/IZGUBA	(3.214.539)	3.425.484	210.945	
Stopnja pokritja LC v odstotkih	70	115	101	

Ločeni računovodski izkazi za leti 2000 in 2001 kažejo čisto izgubo poštnih storitev obveznega dela GJS v znesku 2.908.529 tisoč tolarjev za leto 2000 in v znesku 3.214.539 tisoč tolarjev za leto 2001. Prihodki storitev obvezne GJS so pokrili odhodke 69-odstotno v letu 2000 in 70-odstotno v letu 2001.

Preizkus pravilnosti razmejenih prihodkov in odhodkov za leti 2000 in 2001

V reviziji smo preizkusili pravilnost razmejenih prihodkov in odhodkov za leti 2000 in 2001 s preizkusom skladnosti Meril za razmejitev dejavnosti, s SRS 35 in računovodskimi načeli¹⁰ ter s preizkusom skladnosti razmejenih prihodkov in odhodkov z Merili za razmejitev dejavnosti.

Pošta je za razmejitev posameznih vrst prihodkov (poslovni prihodki, prihodki financiranja, izredni prihodki) in odhodkov (stroški materiala, storitev in nabavne vrednosti prodanega blaga, stroški dela, amortizacija, odhodki financiranja, izredni odhodki) na storitve obveznega dela GJS ter na ostale storitve v Merilih za razmejitev dejavnosti določila

- tri stroškovne nosilce (dejavnosti): storitve obvezne GJS, ostale javne poštne storitve ter stranske in pomožne dejavnosti. Ostale javne poštne storitve ter stranske in pomožne dejavnosti predstavljajo skupaj ostale storitve, tako sta računovodska izkaza na koncu ločena na dva dela oziroma na dva končna stroškovna nosilca;

¹⁰ Kodeks računovodskih načel, Slovenski inštitut za revizijo, 1995.

- dva načina razporeditve na stroškovne nosilce:
  - direktno knjiženje prihodkov in odhodkov iz podatkov računovodstva, kjer je to mogoče (to je na področju telegrafskih storitev, stranske in pomožne dejavnosti) ter
  - delitev prihodkov in odhodkov na podlagi objektivnih kriterijev, če računovodski podatki zajemajo obe vrsti storitev (storitve obvezne GJS ter ostale storitve);
- šest poslovnih aktivnosti oziroma skupin, po katerih poteka razmejitev prihodkov in odhodkov, sredstev in virov sredstev, na stroškovne nosilce, in sicer:
  - dostava (dostava pošiljk),
  - transport in predelava¹¹,
  - manipulacija,
  - telegrafske storitve (do septembra 2001 razporeditev prihodkov in odhodkov neposredno na obvezni del GJS, nato na ostale storitve),
  - uprava (vsa opravila poslovnih enot in uprave) ter
  - stranske in pomožne dejavnosti (DE TOS¹², špediterski oddelki, ekspedit - razporeditev prihodkov in odhodkov neposredno na ostale storitve);
- osnovna sodila za razmejitev: količina pošiljk, teža pošiljk in časovni normativ za posamezne vrste storitev in aktivnosti, ki so merjene na podlagi vsakoletnega statističnega spremljanja in štetja storitev v oktobru.

Vse poslovne aktivnosti v procesu izvajanja poštnih storitev¹³ pri Pošti so definirane in časovno normirane. Za več kot 400 postopkov oziroma aktivnosti so bile, na podlagi številnih zaporednih fizičnih merjenj in v več letih, določene časovne norme, izražene v enoti – norma minuta. Skozi vse leto se spremljajo in štejejo le aktivnosti s področja prevzema, v oktobru vsakega leta, ko se ugotavlja produktivnost, pa se spremljajo in štejejo vse normirane aktivnosti vseh pošt oziroma enot. Produktivnost dela se ugotavlja tako, da se število posameznih storitev pomnoži z ustreznim številom norma minut, da se dobi podatek o porabljenem skupnem normiranem času za posamezne vrste storitev. Statistični podatki o storitvah, pridobljeni v oktobru, se uporabljajo kot pokazatelj za ugotavljanje obsega posameznih opravil v Pošti, za ugotavljanje obsega kolektivno vloženega dela in delovne uspešnosti Pošte, za ugotavljanje obsega poslovnih enot ter pošt, za razvrstitev pošt v razrede ter za ekonomske analize idr.;
- osnovna merila: delež (odstotek) norma minut, delež teže pošiljk, delež prihodkov in delež odhodkov posameznega stroškovnega nosilca.

Preizkus skladnosti razmejenih prihodkov in odhodkov z Merili za razmejitev dejavnosti je pokazal, da so bila opredeljena sodila in merila upoštevana:

- Poslovni prihodki so v poslovnih knjigah razčlenjeni po posameznih poštnih in drugih storitvah, kot to določa SRS 35; poslovni prihodki pisemskih storitev so bili razmejeni v

¹¹ Pod nazivom Transport in predelava je mišljena dejavnost poštnega centra (PC-poštni center), in sicer prometnega oddelka, vključno s prevoznimi sredstvi za prevoz poštnih pošiljk na relaciji Pošta-PC-Pošta in PC-PC, carinskega oddelka in izmenjalne pošte.

¹² Delovna enota transportnih in obrtnih storitev.

¹³ Pisemske storitve, paketne storitve, časopisi, poštna in telegrafska nakaznica, storitve za PBS, storitve plačilnega prometa, storitve za poslovne banke, telegrafske storitve, telefonski pogovori, druge storitve (prodaja trgovskega blaga, srečk, odkup delnic idr.), skupna opravila.

skladu z Merili za razmejitev dejavnosti, na podlagi sodil: količine pošiljk, teže pošiljk in povprečne cene storitev; prihodki telegrafskih storitev so bili neposredno razporejeni na obvezen del GJS oziroma za obdobje september – december 2001 na ostale storitve; poštna storitve neobveznega dela GJS in druge storitve so bile neposredno razporejene na ostale storitve.

- Prihodki financiranja so bili 100-odstotno razmejeni na ostale storitve.
- Izredni prihodki so bili razmejeni z deležem že razmejenih poslovnih prihodkov, odhodki financiranja in izredni odhodki pa z deležem že razmejenih poslovnih odhodkov.
- Stroški materiala, storitev in nabavna vrednost prodanega blaga (priloga 1).

Za razmejitev stroškov materiala, plačilnega prometa, najemnin, čiščenja, energije, vzdrževanja osnovnih sredstev in pisarniškega materiala je bilo uporabljeno določeno sodilo *norma minute manipulacije, zmanjšane za 80 odstotkov* pri pismih in dopisnicah na osnovi statističnih merjenj zaradi posebnih postopkov pri sprejemu pisem in dopisnic (pretežno poštni nabiralniki), ker se ta dela opravljajo samo delno v prostorih pošte.

Za stroške najemnin poslovnih prostorov je bilo uporabljeno prilagojeno merilo – norma minute manipulacije, za stroške najema vodov za prenos podatkov pa je bilo uporabljeno določeno sodilo in merilo: *razmerje* pri uporabi računalniške opreme na poštah, opredeljeno na podlagi statističnih merjenj, in sicer *10 odstotkov na obvezno GJS in 90 odstotkov na ostale storitve*, ki predstavlja razmerje pri uporabi računalniške opreme na poštah. To sodilo in merilo je bilo uporabljeno tudi za razmejitev stroškov vzdrževanja osnovnih sredstev.

Stroški študentskega servisa so bili razmejeni z *deleži norma minut dostave*, stroški mednarodnih poštnih storitev z deležem *norma minut manipulacije in dostave*, stroški zavarovanja transportnih sredstev z deležem teže pošiljk, stroški zavarovanja ostalega premoženja pa z *deleži že razporejene amortizacije*, čeprav opredeljena sodila določajo razmejitev z deležem vrednosti osnovnih sredstev, ki se uporablja za posamezno dejavnost.

Pošta je pojasnila, da so bili stroški zavarovanja razmejeni z deležem že razporejene amortizacije, zaradi hitrejšega izračuna in ugotovitve, da poštna infrastruktura ni mogoče razdeliti na del, ki je namenjen opravljanju obvezne GJS, in na del, ki je namenjen opravljanju ostalih poštnih in drugih storitev.

V okviru nabavne vrednosti prodanega blaga so bili razmejeni le stroški natiska znamk v *razmerju količine in teže sprejetih pošiljk*, ostala nabavna vrednost prodanega blaga je bila *neposredno razmejena na ostale storitve*.

Ostali in drugi stroški so bili razmejeni z *deležem poslovnih odhodkov*.

- Amortizacija in stroški dela aktivnosti manipulacija in dostava, so bili razmejeni z *deleži norma minut manipulacije in dostave*, stroški aktivnosti Transport in predelava pa so bili razmejeni: 50 odstotkov vrednosti stroškov z deležem teže pošiljk in 50 odstotkov vrednosti stroškov z deležem norma minut.

V preizkusu skladnosti Meril za razmejitev dejavnosti s SRS 35 in računovodskimi načeli smo preizkusili oblikovana pravila in postopke za razmejitev prihodkov in odhodkov na storitve obvezne GJS in na ostale storitve, na podlagi razmejenih vrednostnih podatkov ter na

podlagi opredeljenih sodil in meril za razmejitev. Ugotovili smo, da Merila za razmejitev dejavnosti ne določajo

- objektivnega (poštenega) sodila za razmejitev stroškov dela in amortizacije uprave, ker v izračun merila niso zajeti stroški vseh aktivnosti, in tudi neposredno razmejeni stroški telegrafskih storitev in stranskih ter pomožnih dejavnosti v izračunu niso upoštevani;
- sodila za razmejitev prihodkov financiranja – za prihodek od dobička iz kapitalskih deležev, določeno je le merilo, ki določa 100-odstotno razmejitev teh prihodkov na ostale storitve;
- poštenega sodila za razmejitev izrednih prihodkov iz preteklih let in izrednih odhodkov, ker določa izvzetje prihodkov oziroma odhodkov aktivnosti stranske in pomožne dejavnosti, iz vseh poslovnih prihodkov oziroma odhodkov; tako le-ti niso vplivali na vrednost izračunanih deležev za razmejitev;
- za amortizacijo manipulacije in uprave ločene razmejitve po vrstah osnovnih sredstev (zgradbe, pohištvena oprema, računalniška oprema).

Pošti priporočamo, da ugotovitve revizije upošteva pri pripravi novih sodil in meril po ZPSto-1, ki določa ločeno računovodsko spremljanje med različnimi dejavnostmi, to je po posameznih poštnih storitvah in po posameznih drugih storitvah.

2. Določanje cen storitev

Cene storitev poštnega in telegrafskega prometa ureja Zakon o kontroli cen¹⁴ (v nadaljevanju: ZKC). Po ZPSto in Statutu Pošte določajo cene

- javnih poštnih storitev obveznega dela GJS: Vlada RS,
- drugih javnih poštnih storitev neobveznega dela GJS: nadzorni svet Pošte na predlog generalnega direktorja,
- pogodbenih poštnih storitev z velikimi naročniki: generalni direktor,
- drugih storitev: generalni direktor.

Cene poštnih storitev v mednarodnem prometu so oblikovane na podlagi mednarodnih priporočil (CEPT, Svetovna poštna zveza) ter bilateralnih mednarodnih pogodb, na podlagi tranzitnih in terminalnih stroškov.

Glavne podlage Pošte za povišanje cen poštnih storitev so:

- poslovni izid (negativen poslovni izid za obvezno GJS, kar pomeni, da prihodki ne pokrijejo odhodkov),
- zaostajanje za inflacijo (poštna košarica pri določanju inflacije vsebuje cene pisem, paketov in telegramov) ter
- primerjava z drugimi državami (zaostajanje slovenskih cen poštnih storitev v notranjem prometu za cenami v državah bivše Jugoslavije in Evrope).

---

¹⁴ Uradni list RS, št. 63/99.

Pri določanju cen storitev smo preizkušali pravilnost uveljavljenih sprememb cen (povišanja cen) in njihovega oblikovanja. V preizkušanje smo zajeli vse spremembe cenika storitev GJS (obvezni ter neobvezni del) in upoštevanje določenih cen v sklenjenih pogodbah pri zaračunavanju storitev v decembru 2000 in v januarju 2001.

Ugotovljeno je bilo naslednje:

- Cene pogodbenih storitev, ki jih Pošta opravlja za večje uporabnike, se oblikujejo sporazumno z naročniki teh storitev in na podlagi kalkulacij. Za določanje popustov je direktor izdal sodila za njihovo določanje.

Pošta je pojasnila, da se pri določanju cen pogodbenih storitev upoštevajo: cena konkurence, pogodbene količine, možnost dolgoročnega sodelovanja in možnost opravljanja več vrst storitev za isto stranko.

- Povišanje cen pisemskih storitev trikrat v letu 2000 in v letu 2001, tako so se v obdobju 2000 – 2001 cene povišale za 76 odstotkov.
- Povišanje cen paketnih storitev in tiskovin, dvakrat v letu 2000 in enkrat v letu 2001, tako so se v obdobju 2000 – 2001 cene paketnih storitev povišale za 47 odstotkov in tiskovine za 39 odstotkov.
- Primerjava cen poštnih storitev obvezne GJS in cen poštnih storitev neobvezne GJS s cenami v tujini (podatki Pošte) je pokazala, da pri vseh poštnih storitvah cene Pošte dejansko zaostajajo v primerjavi s cenami v tujini.
- Primerjava cen poštnih storitev obvezne GJS s cenami neobvezne GJS pa je pokazala, da so
  - cene prenosa tiskovin (knjige, časopisi, časniki) – poštna storitev neobvezne GJS, nižje od cen pisemskih storitev (poštna storitev obvezne GJS).

Pošta meni, da je primerjava cen pisemskih storitev s cenami tiskovin, ne da bi upoštevala tehnologijo, nemogoča; tehnologija dela pri tiskovinah se v fazi sprejema in predelave v poštnih centrih razlikuje od tehnologije pri pisemskih storitvah;

- cene paketnih storitev neobvezne GJS za težo 1 kg od enake teže pisemske storitve višje le za štiri odstotke;
- paketne in EMS storitve pod določenimi pogoji (nad pet pošiljk) brezplačne. Tudi storitev uporabe poštnega predala se ne zaračunava.

Pošta je pojasnila, da je brezplačna le storitev sprejema pošiljk (paket, EMS) na domu ali v poslovnem prostoru pošiljatelja, prenos pošiljke pa se plača po veljavnem ceniku. Uporaba poštnega predala se uporabnikom ne zaračunava zaradi nižjih stroškov, strankam namreč pošiljk ni treba dostaviti.

Pošta meni, da so cene ostalih poštnih storitev, ki so v pristojnosti nadzornega sveta in direktorja, vsa leta dosegale najvišji možni tržni nivo cen, saj so pokrivalo lastno ceno storitev in ustvarile dobiček v letu 2001, v letu 2000 pa zmanjšale izgubo.

3. Stroški izvajanja javne službe

3.1 Stroški dela

V izkazu uspeha za leto 2000 je Pošta izkazala stroške dela 17.407.684 tisoč tolarjev, v letu 2001 pa 20.132.800 tisoč tolarjev, kar je 16 odstotkov več kot v letu 2000.

Stroške plač in druge stroške dela v Pošti opredeljujejo Kolektivna pogodba za PTT promet¹⁵ (v nadaljevanju: Kolektivna pogodba) in splošni akti. Preverili smo obračunane in izplačane plače za 20 delavcev na tipičnih delovnih mestih in za 21 delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, in sicer v novembru 2000 in v novembru 2001 ter izplačane odpravnine, izplačila po pogodbah o delu in druga izplačila delavcem. Ugotovljeno je bilo naslednje:

a) Pogodbe o zaposlitvi delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi Pošte so generalni direktor in njegova namestnika, s katerimi sklene pogodbe o zaposlitvi nadzorni svet. Po 46. členu Statuta Pošte so delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi direktorji sektorjev in direktorji poslovnih enot, imenuje jih generalni direktor. Po Odredbi o notranji organiziranosti Pošte (veljavni od 20. 1. 2000), ki jo je izdal generalni direktor s soglasjem nadzornega sveta, sodijo v vodstvo Pošte poleg generalnega direktorja in dveh namestnikov še svetovalci generalnega direktorja.

Delovno mesto svetovalec generalnega direktorja ni opredeljeno v seznamu delovnih mest, ki je priloga Kolektivne pogodbe. Pošta je imela v času od 19. 3. 2001 do 30. 5. 2001 sklenjene individualne pogodbe o zaposlitvi s petimi svetovalci generalnega direktorja. Do 9. 10. 2001 se je število svetovalcev generalnega direktorja znižalo na dva.

Ugotovljeno je bilo, da so bile sklenjene tri individualne pogodbe o zaposlitvi, ki tudi niso opredeljene v Kolektivni pogodbi oziroma v seznamu delovnih mest (ena v letu 2000, dve v letu 2001), in sicer za inšpekcijska dela v poštnem prometu – svetovalec, namestnika direktorja sektorja ter namestnika direktorja poslovne enote. Vrednost osnovne plače je bila tem delavcem določena v različnih deležih od osnovne plače generalnega direktorja (od 37 odstotkov do 75 odstotkov). Merila za določitev osnovne plače niso bila izdelana.

Pošta je računskemu sodišču sporočila, da je v pripravi nova Kolektivna pogodba, v kateri bodo urejene tudi plače delavcev z individualno pogodbo, ki nimajo posebnih pooblastil in odgovornosti. Za delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi pa bodo izdelana okvirna merila ločeno.

b) Izplačilo za povečan obseg dela

Pošta je v letih 2000 in 2001 obračunala in izplačala dodatek za povečan obseg dela v naslednjem obsegu:

---

¹⁵ Uradni list RS, št. 45/90, 14/92, 39/93.

• leto 2000: - pri plači za november	405.095.262,10 tolarjev
- pri plači za december	400.706.434,90 tolarjev
Skupaj	805.801.697,00 tolarjev
• leto 2001: - pri plači za november	544.900.198,90 tolarjev
- pri plači za december	501.680.572,30 tolarjev
Skupaj	1.046.580.771,20 tolarjev

Dodatek za povečan obseg dela je bil za leto 2000 izplačan na podlagi Sklepa o plačilu povečanega obsega dela z dne 22. 11. 2000, ki ga je izdala generalna direktorica na podlagi 30. člena Statuta Pošte ter poslovnega načrta za leto 2000. Po tem sklepu se prvo izplačilo dodatka za povečan obseg dela v letu 2000 nanaša na povečan obseg dela za celo leto 2000 kot poračun dodatka za povečan obseg dela, ki ni bil plačan v celoti z rednim mesečnim obračunom plač med letom 2000. Drugo izplačilo se nanaša na povečan obseg dela v decembru 2000. Dodatek za povečan obseg dela je bil za prvo izplačilo obračunan na podlagi obračunanih plač za oktober, za drugo pa na podlagi obračunanih plač za december, in sicer v 50-odstotnem deležu obračunane plače delavcem, ki so razporejeni na delovna mesta III. in IV. skupine poklicev in v 25-odstotnem deležu delavcem v strokovnih službah poslovnih enot in uprave.

Dodatek za povečan obseg dela za leto 2001 je bil izplačan na podlagi Odločbe o izplačilu povečanega obsega dela med letom 2001 z dne 15. 11. 2001, ki jo je izdal generalni direktor. Odločba se prav tako nanaša na dve izplačili, in sicer kot izplačilo zaradi povečanega obsega dela med letom 2001 in izplačilo zaradi povečanega obsega dela za december 2001, obračunani na podlagi obračunanih plač za oktober in december 2001, v 50-odstotnem oziroma 25-odstotnem deležu.

Pošta je pojasnila, da izplačani dodatki za povečan obseg dela po svoji naravi niso dodatki po Kolektivni pogodbi, ampak del plače iz delovne uspešnosti, ki je bila načrtovana v poslovnem načrtu in izračunana po merilih količine dela iz 29. člena Kolektivne pogodbe. Pri količini opravljenega dela za obračun plač se upošteva izmerjena količina dela v oktobru in velja za naslednje koledarsko leto, izplačila v novembru in decembru pa predstavljajo le poračun povprečnih razlik opravljene količine dela, izmerjene v oktobru in ugotovljenimi nihanji med letom. V obračunskih listih pa so poračuni, zgolj zaradi tehnike obračuna plač, prikazani kot dodatek. Vsa izplačila plač so bila v skladu s splošnimi usmeritvami politike plač, poslovnim načrtom in Kolektivno pogodbo. Pošta je prav tako sporočila, da bo s 1. 1. 2003 ukinila poračune za povečan obseg dela.

c) Izplačane odškodnine za letni dopust

Pošta je izplačala odškodnine za neizkoriščene dni letnega dopusta:

- za leto 1999 petim delavcem skupno 1.933 tisoč tolarjev v letu 2000,
- za leto 2000 štirim delavcem skupno 512 tisoč tolarjev v letu 2001 in
- za leto 2001 šestim delavcem skupno 5.129 tisoč tolarjev v letu 2002.

Izplačila so temeljila na odločbah generalne direktorice oziroma direktorja, izdanih po 30. členu Statuta Pošte. Delavcem so bile odškodnine izplačane pred potekom roka za izrabo

starega letnega dopusta (to je do 30. 6. naslednjega leta; odločbe so bile praviloma izdane januarja). Delavcem, ki so se upokojili, je bila odškodnina izplačana kljub temu, da jim je bila z odločbo o prenehanju zaposlitve pravica do izrabe dopusta priznana zaradi upokojitve.

Izplačila odškodnin za neizkoriščeni letni dopust v skupnem znesku 7.574 tisoč tolarjev so po mnenju računskega sodišča v nasprotju z 12. členom Mednarodne konvencije o plačanem letnem dopustu¹⁶. Po tej konvenciji je nič in neveljaven vsak sporazum o odrekanju pravici do letnega dopusta ali odstop od takšnega dopusta za denarno nadomestilo. V skladu z določilom 73. člena Zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja¹⁷ je delavec upravičen do odškodnine za škodo, ki jo utрпи na delu ali v zvezi z delom in mu jo mora delodajalec povrniti po splošnih načelih odškodninske odgovornosti. Pri tem mora biti podan krivdni razlog za neizkoriščenost letnega dopusta na strani delodajalca, ki pa v konkretnih primerih Pošte ni bil izkazan.

Pošta je pojasnila, da so bile odškodnine izplačane pred potekom časa, v katerem bi delavci lahko še izrabili dopust, ker je ugotovila, da delavci do konca zakonskega roka dopusta ne bodo mogli izkoristiti. Prav tako je trdila, da so delavcem izplačevali odškodnino za letni dopust le za del, ki presega minimalni obseg (tri delovne tedne), opredeljen v 3. členu MOD 132, kar pa s preverjanjem podatkov v reviziji nismo potrdili kot resnično.

d) Nadomestila zaradi konkurenčne prepovedi

Pošta je v letu 2001 izplačala trem delavcem nadomestilo zaradi konkurenčne prepovedi, določene v pogodbi o zaposlitvi, v skupnem znesku 22.181 tisoč tolarjev. Dva delavca sta se upokojila, od tega se je eden od njiju eno leto po upokojitvi ponovno zaposlil na Pošti, enemu delavcu pa je prenehalo delovno razmerje na podlagi sklenjenega sporazuma.

Po Statutu Pošte so delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi poleg generalnega direktorja in njegovih dveh namestnikov še direktorji sektorjev in direktorji poslovnih enot. V sklepu o preoblikovanju Pošte in Statutu konkurenčna prepoved ni opredeljena. Pošta je konkurenčno prepoved določila omenjenim trem delavcem v pogodbi o zaposlitvi na podlagi Sklepa o določitvi delovnih mest, za katera velja konkurenčna prepoved¹⁸.

Odločbi o izplačilu nadomestil delavcema, ki sta se upokojila, je 15. 6. 2000 podpisal Alfonz Podgorelec. Obe odločbi je 21. 7. 2000 razveljavila Marija Ribič. Na njeno odločitev sta se oba delavca pritožila in v postopku sodne poravnave (29. 5. 2001) oz. izvensodne poravnave 26. 6. 2001) dosegla izplačilo nadomestila (izvedeno junija in julija 2001).

Izplačila nadomestil zaradi konkurenčne prepovedi so po našem mnenju nepravilna iz naslednjih razlogov:

- pri dveh delavcih, ki jima je prenehalo delovno razmerje zaradi upokojitve, glede na 7. člen Zakona o delovnih razmerjih (v delu, ki ni bil razveljavljen z odločbo Ustavnega sodišča) ni podan smiseln razlog za izplačilo nadomestila;

¹⁶ Konvencija MOD, št. 132, revidirana 1970, Uradni list SFRJ, št. 52/73.

¹⁷ Uradni list SFRJ, št. 60/89, 42/90 in 4/91.

¹⁸ Uradno glasilo Pošte, št 2/95, 2/96.

- delavcu, ki mu je sporazumno prenehalo delovno razmerje, je bilo nadomestilo določeno s sporazumom, ki ga je z delavcem sklenil pooblaščenec v. d. direktorja Pošte, ki pa pri sklepanju ni ravnal v skladu s 3. členom Sklepa o določitvi delovnih mest, za katera velja konkurenčna prepoved.

e) Izplačane nagrade članom sveta delavcev

Pošta je na podlagi Dogovora s svetom delavcev o načinu sodelovanja delavcev pri upravljanju (v nadaljevanju: Dogovor), sklenjenega na podlagi Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju¹⁹ (v nadaljevanju: ZSDU), izplačala članom sveta delavcev nagrade po pogodbah o delu, skupaj za 11.356 tisoč tolarjev v letu 2000 in 14.453 tisoč tolarjev v letu 2001.

Svet delavcev ima 23 članov: predsednika, podpredsednika in člane. Mesečna nagrada članom sveta delavcev je bila obračunana v naslednjem znesku: predsedniku 30 odstotkov, namestniku predsednika 25 odstotkov, članom sveta pa 20 odstotkov povprečne neto plače zaposlenega oziroma od bruto plače (od 10. 10. 2001). Pošta v skladu z Dogovorom članom sveta krije tudi potne stroške in dnevnice za udeležbo na sejah sveta delavcev.

ZSDU v 64. členu določa pravico do plače profesionalnim članom sveta delavcev, ki ne sme biti nižja od plače, ki jo je delavec prejemal pred izvolitvijo za člana sveta delavcev, ali do plače, ki jo prejemajo zaposleni v družbi z enako izobrazbo, če je ta za delavca ugodnejša. Po 62. členu ZSDU mora družba zagotoviti članom sveta delavcev pravico do petih plačanih ur mesečno za udeležbo na sejah sveta delavcev, po 65. členu ZSDU delodajalec krije nujne stroške za delo sveta delavcev, najmanj pa stroške potrebnih prostorov za seje, sprejem strank, stroške materialnih sredstev in stroške administrativnega osebja. Z dogovorom med delodajalcem in svetom delavcev se lahko določi fiksni znesek sredstev za delo sveta v določenem obdobju.

Izplačila nagrad članom sveta delavcev imajo ustrezno podlago v 5., 63. in 65. členu ZSDU ter v 19. členu Dogovora.

3.2 Stroški blaga, materiala, storitev in plačane zamudne obresti

Stroški blaga, materiala in storitev Pošte so znašali 8.419.592 tisoč tolarjev v letu 2000 in 8.715.809 tisoč tolarjev v letu 2001, odhodki financiranja pa 235.047 tisoč tolarjev v letu 2000 in 322.588 tisoč tolarjev v letu 2001.

3.2.1 Stroški blaga, materiala in storitev

V revizijo stroškov blaga, materiala in storitev so bili zajeti računi v skupni vrednosti 447.034 tisoč tolarjev za leto 2000 in v skupni vrednosti 345.148 tisoč tolarjev za leto 2001. Nepravilnosti smo ugotovili pri računih za leto 2000 v skupni vrednosti 13.866 tisoč tolarjev, in sicer:

¹⁹ Uradni list RS, št. 42/93 in 56/01.

- Pri računu za čiščenje prostorov smo ugotovili, da je izvajalec Čistoča d. o. o., Trzin zaračunal 12.173 tisoč tolarjev in pri tem dvakrat obračunal čiščenje za iste površine v izmeri 1.833,47 kvadratnih metrov.

Pošta je pojasnila, da je odkrito nepravilnost odpravila tako, da je izvajalec za preveč zaračunane storitve v znesku 477 tisoč tolarjev izvedel nujno čiščenje na drugi lokaciji.

- Družba La Mil d. o. o., Kočevje je za izdelavo poštnih nakaznic zaračunala 317 tisoč tolarjev in pri tem upoštevala ceno, ki je za 78 odstotnih točk višja od pogodbeno dogovorjene cene.

Pošta je pojasnila, da je prišlo do višje cene poštnih nakaznic zaradi tehnološke spremembe obrazca, izbrani ponudnik pa dopolnjenega obrazca ni želel izdelati po dogovorjeni ceni.

- Družba Chemo d. d., Ljubljana je Pošti zaračunala dobavljeno polietilensko folijo v znesku 1.010 tisoč tolarjev, kar je za 286 tisoč tolarjev več, kot bi lahko glede na pogodbeno dogovorjeno ceno.

Povišanje cen za polietilensko folijo je Pošta odobrila zaradi dviga cen repromaterila na trgu na podlagi vloge dobavitelja in potrdila Gospodarske zbornice Slovenije o spremembi cen na trgu. Pošta meni, da je bila dolžna sprejeti pravično spremembo pogodbenih pogojev po Zakonu o obligacijskih razmerjih, saj bi ob morebitni razvezi pogodbe ponudnik lahko zahteval plačilo odškodnine za škodo, ki bi nastala zaradi tega. Prav tako zaradi nujnih tehnoloških potreb po materialu pogodbe ni mogla razdreti.

- Za popravilo avtomobila v znesku 366 tisoč tolarjev je izvajalec Avtokleparstvo in avtoličarstvo Marko Rjavec s. p., Ljubljana obračunal opravljeno delo po višji ceni, kot je bila dogovorjena s pogodbo.

Pošta je opozorila vse poslovne enote, naj v prihodnje natančneje preverjajo obračune za izvedena dela in dobavljeno blago s sklenjenimi pogodbami.

Med pregledanimi plačili sta bili tudi dve nakazili sredstev na račun Olimpijskega komiteja Slovenije, Ljubljana (v nadaljevanju: OKS) v znesku 5.201 tisoč tolarjev v letu 2000 in 5.959 tisoč tolarjev v letu 2001. Pošta je bila namreč imenovana za partnerja OKS (pogodba, sklenjena v letu 1997) za obdobje olimpijskega ciklusa do leta 2000 in za zlatega partnerja OKS (pokroviteljska pogodba, sklenjena v letu 2001) za obdobje olimpijskega ciklusa od leta 2000 do 2004. Pošta se je s pogodbama zavezala, da poleg albumov s kolekcijo znamk in popustov za vse vrste poštnih storitev OKS nameni tudi denarna sredstva, in sicer po prvi pogodbi letno 50.000 nemških mark v tolarški protivrednosti (obračunani po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan plačila), po drugi pogodbi pa letno 5.000 tisoč tolarjev (neto vrednost). V zameno za sponzorstvo pa je OKS dolžan Pošti zagotoviti brezplačno objavo njenega imena in logotipa v različnih sredstvih javnega obveščanja in tiskovinah OKS, brezplačno promocijo poštnih znamk, prednostne nabave originalne olimpijske opreme ipd.

Pošta je plačane denarne prispevke izkazala kot strošek reklame. Večji del prihodkov ustvarja Pošta s komercialno dejavnostjo. V poslovnih načrtih in letnih poročilih sponzoriranja OKS ni posebej navedla.

3.2.2 Drugi stroški poslovanja v letih 2000 in 2001

Pošta je v letnem planu določila poslovno nepotrebne stroške v znesku 91.200 tisoč tolarjev za leto 2000 in 89.200 tisoč tolarjev za leto 2001, kar na zaposlenega delavca znaša 15.574 tolarjev za leto 2000 in 14.768 tolarjev za leto 2001. Tako opredeljene druge stroške je Pošta realizirala v znesku 72.784 tisoč tolarjev v letu 2000 in 81.270 tisoč tolarjev v letu 2001, kar je bilo tudi navedeno v poročilu o reviziji računovodskih izkazov Pošte za navedeni leti, nadzorni svet pa je poročilo tudi potrdil.

V reviziji smo podrobneje pregledali stroške v znesku 59.156 tisoč tolarjev v letu 2000 in 72.566 tisoč tolarjev v letu 2001, ki so se nanašali na plačila za športne aktivnosti delavcev, aktivnosti upokoencev, osmrtnice in vence.

Pošta namenja sredstva za nekatere aktivnosti svojih delavcev in upokoencev že vrsto let. Takšno ravnanje izhaja iz PTT sistema Slovenije in ima velik vpliv na prepoznavnost podjetja in pomembno učinkuje na kulturno dejavnost okolja, v katerem deluje Pošta (npr. pihalni orkester KUD Pošta).

3.2.3 Nezgodno zavarovanje delavcev

Pošta je za premije nezgodnega zavarovanja delavcev porabila 21.253 tisoč tolarjev v letu 2000 in 20.382 tisoč tolarjev v letu 2001. Zavarovalne police za nezgodno zavarovanje delavcev je sklenila z Zavarovalno hišo Slovenica d. d., Ljubljana, in sicer za 5.760 oseb v letu 2000 in za 5.763 oseb v letu 2001. Upravičenci po sklenjenih zavarovalnih policah za nezgodno zavarovanje so zakonci zavarovancev, otroci oziroma ostali zakoniti dediči, zato se plačane zavarovalne premije ne štejejo kot davčno priznani odhodek pravne osebe, ker niso neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti²⁰. Pošta v skladu z Zakonom o dohodnini²¹ (v nadaljevanju: ZDoh) delavcem od plačanih zavarovalnih premij obračunava bonitete.

Delavci so pri plačilu nezgodnega zavarovanja razvrščeni v tri skupine:

- prva skupina (generalni direktor, namestnik, direktorji sektorjev in svetovalci generalnega direktorja) z mesečno premijo 4.465 tolarjev,
- druga skupina (direktorji poslovnih enot) z mesečno premijo 2.794 tolarjev in
- tretja skupina (ostali zaposleni) z mesečno premijo 324,80 tolarjev.

Pošta je pojasnila, da plačuje zavarovalne premije za tovrstno zavarovanje že od leta 1995. Za sklenitev tega zavarovanja se je odločila predvsem zaradi narave opravljanja dela, ki predstavlja povečano tveganje za nastanek nezgode. Iz tega zavarovanja se krijejo tveganja, ki jih ni mogoče kriti iz drugih vrst zavarovanja, so se pa zgodila pri opravljanju dela in v manjši meri izven delovnega časa. Pred sklenitvijo nezgodnega zavarovanja je bilo več sodnih sporov z delavci, ker je bilo sporno, ali je prišlo do nezgode po krivdi delavca ali delodajalca. Po nezgodnem zavarovanju dobijo delavci odškodnino in sodnih sporov ni, saj delavci ne uveljavljajo škode iz civilne odgovornosti, zato je takšno zavarovanje po mnenju Pošte smotno in utemeljeno.

²⁰ 12. člen Zakona o davku od dobička pravnih oseb, Uradni list RS, št. 72/93, 20/95, 34/96, 27/98.

²¹ Uradni list RS, št. 71/93, 2/94, 7/95, 14/96, 44/96.

Pojasnila Pošte niso zadovoljiva, saj smo s pregledom sklenjenih zavarovalnih polic in pogojev za zavarovanje oseb ugotovili, da je bilo zavarovanje sklenjeno tudi za primere, ki niso neposredno povezani z nezgodami pri delu in poklicnimi boleznimi. Zaposleni so bili namreč zavarovani tudi za bolezni z zavarovalno vsoto za smrt zaradi bolezni in kritjem dnevnega nadomestila, če bi bili začasno nesposobni za delo. Poleg tega smo ugotovili, da je bilo zavarovanje sklenjeno tudi za direktorja, kar je v nasprotju s Sklepom o kriterijih za sklepanje pogodb o zaposlitvi direktorjev javnih podjetij, agencij in skladov, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija²².

3.2.4 Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev

Po podatkih Pošte so stroški vzdrževanja osnovnih sredstev znašali 568.501 tisoč tolarjev ali 15,2 odstotka stroškov storitev v letu 2000 in 514.899 tisoč tolarjev ali 12,9 odstotka stroškov storitev v letu 2001.

Tabela 5: Porabljena sredstva za informatiko v letih 2000 in 2001

ELEMENTI	v tisoč tolarjih		
	2000	2001	SKUPAJ
Vlaganja v informatiko	1.040.384	867.974	1.908.358
Stroški vzdrževanja	277.737	249.004	526.741
Najemi in vzdrževanje vodov TK	257.710	371.636	629.346
SKUPAJ	1.575.831	1.488.614	3.064.445

Vir: letni poročili 2000 in 2001, glavna knjiga 2000 in 2001.

Pošta je za področje informatike v letih 2000 in 2001 porabila 3.064.445 tisoč tolarjev, kar je posledica nabave nove računalniške opreme in uvedbe projekta UPO (v nadaljevanju: univerzalno poštno okence), ki zajema module Denarno poslovanje, Drobnoprodajo, Pisemsko-paketni posli in Ostale storitve.

Tehnološka povezanost poslovanja Pošte s poslovanjem PBS je velika. Poštno omrežje je tudi bančno omrežje PBS, zato je njeno poslovanje odvisno od prvin delovnega procesa Pošte – delovna sredstva, predmeti dela in delovne sile. Vlaganja v informatiko so zato pomembna tudi za PBS.

3.2.5 Plačane zamudne obresti

Pošta je v letu 2000 med odhodki financiranja izkazala tudi zamudne obresti od nepravočasno plačanega davka na dodano vrednost (v nadaljevanju: DDV) v znesku 14.025 tisoč tolarjev.

Na podlagi davčnega inšpekcijskega pregleda ji je bilo naloženo, naj obračuna za 224.030 tisoč tolarjev DDV in za 14.025 tisoč tolarjev zamudnih obresti, ker ni obračunala izstopnega davka od opravljenega prometa, ki je z razveljavitvijo 1. točke 26. člena Zakona o davku na dodano

²² Uradni list RS, št. 33/97.

vrednost²³ (v nadaljevanju: ZDDV) postal obdavčljiv od 26. 8. 2000²⁴. Pošta ni upoštevala ustavne odločbe in od prometa poštne storitve s 26. 8. 2000 ni pričela obračunavati in plačevati DDV. Zaradi takšnega ravnanja je porabila 14.025 tisoč tolarjev javnih sredstev več, kot bi bilo potrebno. Obveznost za plačilo davka je Pošta poravnala 31. 1. 2001.

V informaciji o DDV (št. 0/0 1460/1-01 z dne 21. 2. 2001) je Marija Ribič, direktorica Pošte v obravnavanem obdobju, obsežno pojasnila ravnanje Pošte po objavi navedene odločbe Ustavnega sodišča. Po njenem mnenju bi morala vlada predlagati spremembe ZDDV, s katerimi bi zagotovila oprostitve plačila DDV za vse poštne storitve, ki se štejejo za storitve obvezne javne gospodarske službe. Ker vlada ni sprožila ustreznih aktivnosti za spremembo zakona, je pobudo za njegovo spremembo Pošta naslovila na Ministrstvo za finance. To je Pošti odgovorilo po treh mesecih in se pri tem sklicevalo na smernice EU, po katerih naj bi bile poštne storitve oproščene DDV. Pošta ni hotela delovati v nasprotju s smernicami EU, zato DDV brez stališča vlade ni uvedla. Na podlagi analize poslovanja Pošte je v omenjeni informaciji podana ocena, da so v ZDDV nedoslednosti in pomanjkljivosti, zato bo potrebno ta zakon dopolniti.

3.3 Stanovanjska in počitniška dejavnost

V zvezi s stanovanjsko in počitniško dejavnostjo so bili preizkušeni podatki o stroških in prihodkih ter sredstvih stanovanjske in počitniške dejavnosti.

Po knjigovodskih podatkih so prihodki presegali stroške stanovanjske dejavnosti v letu 2000 za 11.825 tisoč tolarjev in v letu 2001 za 12.829 tisoč tolarjev. Prihodki počitniške dejavnosti so presegali stroške v letu 2000 za 17.059 tisoč tolarjev in v letu 2001 za 18.148 tisoč tolarjev.

Stalna sredstva za stanovanjsko in počitniško dejavnost predstavljajo 2 odstotka (891.326 tisoč tolarjev) v letu 2000 in 3 odstotke (1.514.527 tisoč tolarjev) v letu 2001 vseh stalnih sredstev.

Pošta v letnem poročilu 2000 navaja, da ima v lasti skupno 188 stanovanj, od tega 123 službenih in 65 najemnih neprofitnih stanovanj, ter da je bilo v letu 2000 odobrenih za 81.598 tisoč tolarjev stanovanjskih posojil. V letu 2000 je gospodarila s 53 počitniškimi enotami, ki so v lasti Telekomu, in s 17 službenimi stanovanji.

V letnem poročilu za leto 2001 Pošta navaja, da ima v lasti 186 stanovanj, od tega 136 službenih in 50 najemnih neprofitnih stanovanj, da je gospodarila s 84 počitniškimi enotami, ki so v lasti Telekomu, in 20 službenimi stanovanji. V letu 2001 je bilo za stanovanjska posojila delavcem dodeljenih 18.402 tisoč tolarjev.

---

²³ Uradni list RS, št. 89/98, 17/00, 30/01.

²⁴ Odločba Ustavnega sodišča, št. U-I-96/99 3. 2. 2000.

Tabela 6: Neodpisana vrednost stanovanj in počitniških objektov

Objekti	v tisoč tolarjih		
	31. 12. 2000	31. 12. 2001	Indeks
Stanovanja	391.302	1.005.895	257
Objekti za počitek	5.454	28.734	527
SKUPAJ	396.756	1.034.629	261

Vir: glavna knjiga 2000 in 2001.

V letu 2000 je Pošta zgradila stanovanja v vrednosti 85.622 tisoč tolarjev, v letu 2001 pa se je vrednost stanovanj povečala zaradi izločitve stanovanj iz vrednosti poštnih zgradb za 680.303 tisoč tolarjev.

V letu 2001 opravljen prenos vrednosti stanovanj iz vrednosti zgradb kaže, da je bila vrednost poštnih zgradb v poslovnih knjigah vsa leta prevrednotena.

Pošta meni, da vrednost poštnih zgradb pred izločitvijo stanovanj ni bila prevrednotena, ampak se je vrednost poslovnih prostorov na kvadratni meter povečala. Razlog za to povečanje vidi v posebnih prostorskih, varnostnih, komunalnih in infrastrukturnih zahtevah.

Lastnih počitniških kapacitet v letu 2000 ni aktivirala, v letu 2001 pa jih je aktivirala v vrednosti 21.445 tisoč tolarjev.

Pošta je poleg vlaganj v gradbene objekte za stanovanjsko in počitniško dejavnost uporabila za neposlovno dejavnost še denarna sredstva za dana dolgoročna posojila delavcem za nakup in gradnjo stanovanj. Pri bankah je deponirala denarna sredstva za dane garancije stanovanjskih posojil, ki so jih le-te dale delavcem. Na dan 31. 12. 2000 in 2001 znašajo dana posojila in depoziti za stanovanjske namene 494.570 tisoč tolarjev, oziroma 479.898 tisoč tolarjev.

Pošta je pojasnila, da je prevzela stanje stanovanjskih posojil ob delitvi PTT-sistema (1. 1. 1995) v znesku 255.773 tisoč tolarjev. Depozite denarnih sredstev za stanovanjsko gradnjo je vezala le v vrednosti vsakoletnih odplačil stanovanjskih kreditov in obročnega odplačevanja odkupov stanovanj po stanovanjskem zakonu, kar je tudi navedla v poslovnih načrtih za posamezno leto. Pošta pa bo zaprosila Vlado RS za pojasnilo o nadaljnji stanovanjski in počitniški dejavnosti.

4. Nabava in prodaja premoženja

4.1 Nabava opredmetenih osnovnih sredstev

Sestavni del vsakoletnega poslovnega načrta Pošte, ki ga je potrdil nadzorni svet, je bil tudi seznam investicij. Pošta je za leto 2000 načrtovala investicije v skupni vrednosti 4.511.946 tisoč tolarjev in za leto 2001 v vrednosti 5.639.543 tisoč tolarjev.

Pošta je nabavila opredmetena osnovna sredstva v vrednosti 3.944.993 tisoč tolarjev v letu 2000 in 3.598.456 tisoč tolarjev v letu 2001. Primerjava z načrtom nabav kaže na 87-odstotno realizacijo načrtovane nabave v letu 2000 in na 64-odstotno realizacijo v letu 2001.

Pošta je investirala v gradnjo in obnovo zgradb skupno za 2.391.359 tisoč tolarjev v letu 2000 in za 2.060.391 tisoč tolarjev v letu 2001. Vlaganja v transportna sredstva so znašala 304.545 tisoč tolarjev v letu 2000 in 386.892 tisoč tolarjev v letu 2001.

Pošta gospodari z naslednjimi površinami poslovnih zgradb:

Tabela 7: Površina poslovnih zgradb v letih 2000 in 2001

Objekti	Površina v kvadratnih metrih		Indeks
	Leto 2000	Leto 2001	
V lasti Pošte	111.230	107.183	96
V najemu	11.836	11.007	93
Solastništvo	31.720	33.906	107
SKUPAJ	154.786	152.096	98

Vir: Letno poročilo 2001.

V letu 2001 se je število kvadratnih metrov poštnih objektov nekoliko zmanjšalo predvsem zaradi prodaje poslovnih prostorov v Poslovni enoti Ljubljana (Cigaletova 15).

V lasti Pošte je bilo 111.230 kvadratnih metrov v letu 2000, to je okoli 19 kvadratnih metrov na delavca in 107.183 kvadratnih metrov v letu 2001, to je 18 kvadratnih metrov na delavca.

Pravilnik o organizaciji poštnega omrežja v Republiki Sloveniji²⁵ določa merila za odpiranje pošt, ki temeljijo na številu gospodinjstev v kraju. Pošta meril za investicijska vlaganja v objekte ni sprejela. V decembru 2000 so bila sicer sprejeta merila za določanje prioritet pri investiranju, a so bila v juniju 2001 razveljavljena. Pošta nam je sporočila, da so nova merila in kriteriji za investicijska vlaganja v pripravi in da bodo sprejeta do oblikovanja poslovnega načrta za leto 2003.

V reviziji smo preizkusili skladnost porabe sredstev za posamezno nabavo z načrtovano vrednostjo v investicijskih programih in letnem načrtu nabav, z informacijami, danimi v poslovnem poročilu in s podatki v poslovnih knjigah, ter preverili skladnost izvedbe nabav s pogodbenimi določili, splošnimi akti in skladnost oddaje javnih naročil z Zakonom o javnih naročilih²⁶.

Podrobno preizkušanje smo opravili pri nakupu osebnega avtomobila in desetih investicijah v poslovne objekte.

²⁵ Uradni list RS, št. 35/97, 32/00.

²⁶ Uradni list RS, št. 24/97, 78/99, v nadaljevanju: ZJN in Uradni list RS, št. 39/00, 12/02, v nadaljevanju: ZJN-1.

4.1.1 Nakup osebnega avtomobila

Pošta je v letu 2001 načrtovala nakup šestih osebnih vozil. Preizkusili smo nakup enega osebnega avtomobila v vrednosti 15.097 tisoč tolarjev (brez DDV), kar je 50 odstotkov načrtovanega zneska za ta namen.

Na razpis za dobavo osebnega avtomobila sta prispeli dve ponudbi. Izbrana je bila družba Porsche Inter Auto d. o. o., Maribor.

Pri preizkusu pravilnosti oddaje javnega naročila je bilo ugotovljeno, da sta za nakup osebnega avtomobila prispeli dve ponudbi kapitalsko povezanih podjetij. Pošta je torej oddala javno naročilo v nasprotju s 76. členom ZJN-1, ki določa, da lahko naročnik izbere najugodnejšega ponudnika, če je pridobil dve samostojni pravilni ponudbi od dveh različnih, kapitalsko in upravljaljsko nepovezanih ponudnikov.

4.1.2 Investicije v poslovne prostore

V reviziji smo preizkusili pravilnost oddaje javnih naročil gradnje in obnove objektov pri desetih investicijah v letih 2000 in 2001. Med načrtovanimi in dejansko realiziranimi vrednostmi investicij smo ugotovili odstopanja, ki jih podrobneje predstavljamo v tabeli 8.

Tabela 8: Revidirane investicije v gradnjo in obnovo objektov v letih 2000 in 2001

v tisoč tolarjih

Investicije	Investic. program	Plan investicij	Pogodba* vrednost	Plačana* investicija	Razlika 5 - 2	Razlika 4 - 3	Razlika 5 - 4
1	2	3	4	5	6	7	9
V letu 2000							
Pošta Voličina	60.000	51.814	49.055	54.558	(5.442)	(2.759)	5.503
Pošta Trebnje	253.000	156.533	222.959	329.432	76.432	66.426	106.473
Pošta Malečnik	26.600	39.997	74.013	88.998	62.398	34.016	14.985
Pošta Petrovče	55.000	20.098	19.282	19.852	(35.148)	(816)	570
Pošta Cerkvenjak	10.000	10.000	21.494	21.740	11.740	11.494	246
Stanovanja		44.061	88.122	88.122	88.122	44.061	0
Skupaj 2000	404.600	322.503	474.925	602.702	198.102	152.422	127.777
V letu 2001							
Pošta Črni Kal	7.500	20.000	15.900	16.774	9.274	(4.100)	874
Pošta Solkan	45.000	25.000	48.690	48.556	3.556	23.690	(134)
Pošta Celje- Kosova	10.000	10.000	25.863	31.857	21.857	15.863	5.994
Pošta Kranj - Primskovo	30.000	20.000	29.877	2.988	(27.012)	9.877	(26.889)
Pošta Lj. Šiška	80.000	93.148	39.393	0	(80.000)	(53.755)	(39.393)
Stanovanja		112.767			0	(112.767)	0
Skupaj 2001	172.500	280.915	159.723	100.175	(72.325)	(121.192)	(59.548)
VSE SKUPAJ	577.100	603.418	634.648	702.877	125.777	31.230	68.229

Legenda: * Za leto 2000 vrednost z DDV (razen Pošta Cerkvenjak), za leto 2001 vrednost brez DDV.

Vir podatkov o načrtovanih vrednostih investicij: poslovna načrta Pošte za leti 2000 in 2001 – seznam investicij, vrednost objektov brez opreme (za leto 2000 je upoštevan rebalans plana).

Poleg poslovnih prostorov je Pošta gradila tudi stanovanja, kar ni bilo posebej opredeljeno v investicijskih programih.

Iz pregleda revidiranih investicij je razvidno, da je Pošta sklenila pogodbe za večjo vrednost investicij od načrtovanega obsega in za investicije porabila več sredstev, kot se je prvotno dogovorila z izvajalci. Večja odstopanja:

- Plačana vrednost investicije je bila v revidiranih primerih za 21,8 odstotkov večja od vrednosti v investicijskih programih. V štirih primerih je Pošta za investicijo porabila za več kot dvakrat več sredstev, kot je bilo določeno v investicijskem programu (Pošte Malečnik, Cerkvenjak, Črni Kal in Celje – Kosova). To kaže na večji obseg gradenj in obnov, kot je bilo načrtovano v investicijskem programu, ali na pomanjkljivo in premalo strokovno izdelan investicijski program.

- Pogodbena vrednost je v treh primerih za več kot dvakrat presegla načrtovano v letnem planu investicij (Pošti Cerkvjenjak in Celje – Kosova ter stanovanja), v dveh primerih pa je bila ta vrednost višja za 85 do 95 odstotkov (Pošti Malečnik in Solkan). To kaže predvsem na slabo načrtovanje naložb ali na namerno dogovarjanje za večji obseg gradenj in obnov, kot je bilo načrtovano.
- V revidiranih primerih je bila dejanska vrednost investicij za skupno 10,7 odstotkov večja od pogodbene vrednosti. V sedmih primerih je dejanska vrednost investicije presegala pogodbeno dogovorjene vrednosti, od tega v treh primerih za več kot 20 odstotkov (Pošte Trebnje, Malečnik in Celje – Kosova). To kaže na večji obseg gradenj in obnov, kot je bilo določeno s pogodbo, ali pa na zavestno podcenjevanje vrednosti investicije izbranega ponudnika, ki kasneje v postopku izvajanja del z aneksi doseže višjo ceno.

Poleg navedenih odstopanj smo z revidiranjem ugotovili naslednje nepravilnosti:

- Investicijski programi so pomanjkljivi. V njih investicije niso ustrezno predstavljene, prav tako v nekaterih primerih ne ustrezajo investiciji, na katero se nanašajo.
- Pošta je v nekaterih primerih sprejemala investicijske programe po izvedenem javnem razpisu (npr. Pošte Malečnik, Trebnje in Voličina), v primeru Pošte Petrovče tudi štiri mesece po datumu sklenitve pogodbe z izvajalcem in po začetku gradbenih del.
- V primeru Pošte Voličina je izbrani izvajalec Sortima d. o. o., Maribor v svoji ponudbi predložil popis del, ki se je po vrstah in količinah razlikoval od popisa, ki ga je v razpisni dokumentaciji navedla Pošta. Ponudnik, ki je ponudil nižjo ceno zaradi manjših količin, kot so bile navedene v razpisni dokumentaciji, je bil izbran, čeprav bi ga morala Pošta pri ugotavljanju veljavnosti in analizi ponudb izločiti. Pošta v opisanem primeru ni ravnala v skladu z 39. členom ZJN.
- V gradnjo in obnovo poslovnih prostorov so bila v investicijo vključena tudi stanovanja, čeprav to ni bilo določeno v investicijskem programu (npr. Pošti Voličina in Malečnik).
- Pošta je pristopila k javnim razpisom in oddajala izvedbo investicij, še preden je imela izpolnjene vse pogoje za začetek del (Pošte Petrovče, Cerkvjenjak, Ljubljana - Šiška).
- Prvotna pogodbeno dogovorjena vrednost investicije je bila v sedmih od desetih revidiranih primerov presežena. V petih primerih so bili k osnovni pogodbi sklenjeni aneksi, s katerimi je Pošta izvajalcu priznala višje stroške gradnje oz. adaptacije prostorov. V primeru Pošte Trebnje so bili sklenjeni kar trije aneksi. V treh primerih (Pošte Voličina, Trebnje in Malečnik) je bil aneks sklenjen po izdaji uporabnega dovoljenja.
- Izvajalec Sortima d. o. o., Maribor je izvajal dela s podizvajalci, kar ni bilo predstavljeno v ponudbi in ni v skladu s sklenjeno pogodbo (Pošti Solkan in Celje – Kosova).
- Pošta ni spoštovala pogodbenih rokov za plačilo storitev in je poravnavala situacije, preden so zapadle v plačilo (Pošta Petrovče).

Zaradi navedenih nepravilnosti so po naši oceni izvedene investicije v pomembnem neskladju s predpisi.

Poleg opisanih nepravilnosti dodatno izpostavljamo tudi čezmerno navezanost Pošte na istega izvajalca. Razen v primeru Pošte Malečnik, ki jo je gradila družba Granit d. d., Slovenska Bistrica, je bila izvedba investicij v vseh ostalih revidiranih primerih oddana istemu izvajalcu, to je družbi Sortima d. o. o., Maribor.

Pošta je posredovala podatke o vseh priznanih povečanjih pogodbenih vrednosti v letih 2000 in 2001 ter pojasnila nekatera dejanja, ki smo jih opredelili kot odstopanja in nepravilnosti pri poslovanju.

Za Pošto Trebnje je pojasnila, da ji ni uspelo pridobiti sovlagatelja in je zato pristala na drugačne rešitve, ki pa so povečale površine poslovnih prostorov in s tem tudi vrednost investicije. Pri Pošti Malečnik je odstopila od prvotne namere nakupa in obnove objekta ter izvedla novogradnjo pošte, pri Pošti Črni Kal pa je morala vložiti več sredstev v komunalne priključke in v ureditev okolice objekta, zato so bili stroški infrastrukture glede na pridobljene površine poslovnih prostorov nenormalno visoki. Tudi pri Pošti Solkan je prišlo do pomembnih odstopanj od investicijskega programa, saj je program zajemal le obnovo objekta, Pošta pa je investirala tudi v nakup poslovnih prostorov. V investicijskem programu nakupa in obnove Pošte Primskovo so bile predvidene manjše površine poslovnih prostorov, kot je bilo uresničeno, kar je podvojilo načrtovano vrednost investicije. Pošta vsa ta odstopanja opravičuje z dejstvom, da mora v nekaterih primerih pristati tudi na rešitve, ki niso najbolj optimalne glede površin ali cene, saj zaradi narave dela daje prednost lokaciji objekta.

Pošta je pojasnila, da je sklepala anekse z izvajalci predvsem zaradi dodatnih zahtev, ki so izhajale iz tehničnega pregleda objektov (Pošta Voličina), dodatna dela in večji obseg del zaradi naknadno ugotovljenih slabih temeljev objekta in nosilnosti tal pod temelji ter zagotavljanje večje varnosti in funkcionalnosti objekta (Pošta Trebnje) ter sprememb cen zaradi kasnejše sklenitve pogodbe ali zamika gradnje (Pošte Petrovče, Cerkvenjak, Ljubljana – Šiška in Malečnik).

Pošta že vrsto let v sklopu samostojnih poslovnih objektov ureja tudi službena stanovanja za svoje delavce, kar je del njene poslovne politike. Takšna gradnja je po njenem mnenju cenejša, poleg tega pa s tem zagotavlja večjo varnost prostorov Pošte, zmanjšajo pa se stroški za prevoz delavcev na delo in z dela.

4.2 Prodaja naložb

a) Prodaja kapitalskega vložka

Pošta je v letih 2000 in 2001 prodala 40-odstotni kapitalski delež (vplačan v letih 1998 in 1999²⁷), v nominalni vrednosti 80.000 tisoč tolarjev, v podjetju EON d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: EON).

---

²⁷ 28. 12. 1998 vplačano 10 milijonov tolarjev, 22. 1. 1999 vplačano 56,7 milijonov tolarjev in 25. 3. 1999 vplačano 13,3 milijonov tolarjev.

21. 3. 2000 je prodala 50 odstotkov kapitalskega deleža v podjetju EON za 82.655 tisoč tolarjev ali 800.000 nemških mark kupcu KGM HOLDINGS LIMITED, JERSEY, Združene države Amerike.

Pošta prodaje kapitalskega deleža v poslovnem načrtu za leto 2000 ni načrtovala. Prodaja kapitalskega deleža je bila načrtovana šele v dopolnjenem poslovnem načrtu oktobra 2000. Tudi doseženega dobička pri prodaji v znesku 39.878 tisoč tolarjev v poslovnem poročilu za leto 2000 ni navedla.

30. 5. 2001 pa je bila sklenjena pogodba o prodaji ostalega kapitalskega deleža v podjetju EON v nominalnem znesku 40.000 tisoč tolarjev istemu kupcu v tolarški protivrednosti 100.000 nemških mark ali za 11.086 tisoč tolarjev. Na dan prodaje je knjižna vrednost kapitalskega deleža znašala 49.753 tisoč tolarjev, izguba pri prodaji pa 38.667 tisoč tolarjev.

Pošta je pojasnila, da je vzrok za odprodajo poslovnega deleža v EON v neizvajanju poslovne politike, ki je bila načrtovana v pogodbi o ustanovitvi, predvsem v delu tržnih aktivnosti in s tem povečanje blagovnih pošiljk za Pošto (kataloška prodaja).

b) Prodaja poslovnih prostorov in stanovanj

Pošta je v letu 2000 prodala poslovne prostore v neodpisani vrednosti skupno za 39.821 tisoč tolarjev, v letu 2001 pa poslovne prostore in tri stanovanjske enote, skupno za 740.252 tisoč tolarjev.

Tabela 10: Prodane nepremičnine v letu 2000

							v tisoč tolarjih
ELEMENT	Revaloriz. nabavna vrednost	Neodpisana vrednost	Prodajna vrednost	Razlika PV - NV	m ²	PV SIT/m ²	Kupec
3334 LUČE OB SAVINJI (Poslovni prostor Luče)	7.283	5.410	4.494	-916	33,82	132.889	Občina Luče
4271 JESENICE (Pošta Plavž)	19.185	15.601	16.050	449	75,65	212.161	Pekarna Magušar
5291 MIREN (Poslovni prostor PTT Miren)	8.129	3.316	4.500	1.184	56,80	79.225	Občina Miren
SKUPAJ MURSKA SOBOTA (Avtogaraže in Skladišče Klavniška)		15.417	26.469	11.052	512,18*	51.679	Skupaj LARBO Murska Sobota
SKUPAJ	68.125	39.744	51.513	11.769	678,45	75.928	

Legenda: * solastništvo s Telekomom.

Tabela 11: Prodane nepremičnine v letu 2001

v tisoč tolarjih

ELEMENT	Revaloriz. nabavna vrednost	Neodpisana vrednost	Prodajna vrednost	Razlika PV - NV	m ²	PV SIT/m ²	Kupec
Stavba							
CIGALETOVA 15 (DEL 1)	880.259	678.978	780.818	101.840	3.086,87	252.948	Telekom
POŠTA ZAGORJE, poslovni prostor	57.235	41.001	44.746	3.745	195,57	228.800	ZZZV Slovenije
Poslovni prostor TREBNJE	27.692	8.787	18.800	10.013	382,00	49.215	Zavarovalnica Triglav d. d., Ljubljana
Šlandrov trg 24, ŽALEC 55m ²	2.501	446	3.995	3.549	55,18	72.398	Fizična oseba
Šlandrov trg 24, ŽALEC 95m ²	3.237	577	5.539	4.962	90,24	61.380	Fizična oseba
FICKO FRANC, GORNJA RADGONA	8.141	5.016	3.479	-1.537	39,90	87.193	Fizična oseba
SKUPAJ	979.065	734.805	857.377	122.572	3.849,76	222.709	

V reviziji smo preizkusili skladnost prodaje poslovnih prostorov z načrtom prodaj za leti 2000 in 2001 s predpisi, poročili o ocenjeni vrednosti poslovnih prostorov in s sklenjenimi pogodbami.

Prodajna vrednost nepremičnin je presegla neodpisano knjižno vrednost skupno za 11.769 tisoč tolarjev v letu 2000, v letu 2001 pa skupno za 122.572 tisoč tolarjev. Nepravilnosti pri prodaji nepremičnin niso bile ugotovljene.

III. MNENJE

Revidirali smo pravilnost poslovanja Javnega podjetja Pošta Slovenije d. o. o., Maribor za leti 2000 in 2001.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij²⁸. Revizijski postopki so obsegali pridobivanje, pregledovanje, analiziranje in presojanje podatkov o poslovanju Pošte ter dokumentiranje revizijskih ugotovitev.

Menimo, da smo pridobili ustrezne in zadostne dokaze za izrek mnenja in da pridobljeni podatki omogočajo, da podamo mnenje o pravilnosti poslovanja Pošte v letih 2000 in 2001.

²⁸ Uradni list RS, št. 41/01.

Mnenje o pravilnosti poslovanja Pošte Slovenije v letih 2000 in 2001

Pošta Slovenije je v letih 2000 in 2001 kar v nekaj primerih ravnala nepravilno. Tako je

- za neizkoriščene dni letnega dopusta za leta 1999, 2000 in 2001 delavcem neupravičeno obračunala odškodnino v skupnem znesku 7.574 tisoč tolarjev ter s tem ravnala v nasprotju z 12. členom Mednarodne konvencije o plačanem letnem dopustu št. 132 in 73. členom Zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja (točka 3.1c tega poročila);
- izplačala nadomestilo zaradi konkurenčne prepovedi trem delavcem, ki so prekinili delovno razmerje na Pošti, in za to porabila skupno 22.181 tisoč tolarjev; pri dveh delavcih, ki sta se upokojila, glede na določbo 7. člena Zakona o delovnih razmerjih ni bil smiselno podan razlog za izplačilo nadomestila, pri delavcu, ki mu je delovno razmerje prenehalo sporazumno, pa je bilo izplačilo v nasprotju s 3. členom Sklepa o določitvi delovnih mest, za katera velja konkurenčna prepoved (točka 3.1 d tega poročila);
- sklenila nezgodno zavarovanje za vse zaposlene, ki je vključevalo tudi primere, ki niso neposredno povezani z opravljanjem poklica, to je z nezgodami pri delu in poklicnimi boleznimi; plačane premije so pokrivalo tudi zavarovanje za bolezni, z zavarovalno vsoto za smrt zaradi bolezni in kritjem dnevnega nadomestila, če bi prišlo dočasne nesposobnosti za delo; Pošta je za ta namen porabila 21.253 tisoč tolarjev v letu 2000 in 20.382 tisoč tolarjev v letu 2001 (točka 3.2.3 tega poročila);
- zaradi nepravočasnega obračuna izstopnega davka od prometa poštnih storitev plačala 14.025 tisoč tolarjev zamudnih obresti; Pošta ni upoštevala odločbe Ustavnega sodišča in od prometa poštnih storitev s 26. 8. 2000 ni pričela obračunavati in plačevati DDV (točka 3.2.5 tega poročila);
- v več primerih investicij v poslovne prostore ravnala v nasprotju s predpisi, ki urejajo postopke oddaje javnih naročil in vodenje investicij; izvedba investicij je temeljila na pomanjkljivih in neustreznih investicijskih programih, ki so bili v nekaj primerih sprejeti po izvedenem javnem razpisu; kot najugodnejšega ponudnika je izbrala izvajalca, ki je predložil neveljavno ponudbo in s tem kršila 39. člen ZJN, poleg tega je začela s postopki javnega razpisa, še preden so bili izpolnjeni vsi pogoji za začetek del in poravnavala obveznosti iz situacij pred rokom, ki je bil z izvajalcem dogovorjen s pogodbo (točka 4.1.2 tega poročila),

zato je po našem mnenju poslovanje Pošte Slovenije d. o. o., Maribor v letih 2000 in 2001 v pomembnem neskladju s predpisi (*negativno mnenje*).

Zahteva za predložitev odzivnega poročila

Pošta Slovenije d. o. o., Maribor mora v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo, ker so bile pri revidiranju poslovanja ugotovljene nepravilnosti, ki so navedene v poglavju II tega poročila.

Pošta mora v odzivnem poročilu

1. izkazati, da je prenehala obračunavati in izplačevati odškodnine delavcem za neizkoriščene dni letnega dopusta (točka 3.1 c tega poročila);
2. izkazati, da iz sredstev za poslovanje Pošte pokriva le nezgodno zavarovanje zaposlenih pri opravljanju rednega poklica in zavarovanje za primere poklicnih bolezni (točka 3.2.3 tega poročila);
3. izkazati ukrepe, ki jih je sprejela za izboljšanje poslovanja pri oddajanju javnih naročil (točka 4.1.2 tega poročila). Vodstvo Pošte naj izboljša kontrolno okolje, vzpostavi naj tako notranje kontroliranje, ki bo zagotavljalo pravočasno odkrivanje in preprečevanje nepravilnosti pri javnih naročilih.

Odzivno poročilo mora vsebovati navedbo revizije, na katero se nanaša, kratek opis nepravilnosti v poslovanju, ki so bile odkrite z revizijo, in izkaz popravljalnih ukrepov.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba Pošte prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1.

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Pošta krši obveznost dobrega poslovanja, lahko sledijo ukrepi, ki jih določa 29. člen ZRacS-1 v točkah od 7 do 14.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Dr. Vojko A. Antončič,
generalni državni revizor

Vročeno priporočeno:

1. Pošta Slovenije d. o. o.
Slomškov trg 10, 2000 Maribor, s povratnico;
2. Marija Ribič;
3. Državni zbor Republike Slovenije
Šubičeva 4, 1000 Ljubljana;
4. arhiv, tu.

PRILOGA

Razmejeni stroški materiala, storitev in nabavne vrednosti blaga

v tolarjih

OBDOBJE	ELEMENT	Odstotek obvezna GJS	Odstotek ostale storitve	Obvezna GJS	Ostale storitve	SKUPAJ
2000	Stroški materiala	19,27	80,73	147.412.419	617.597.218	765.009.637
2001	Stroški materiala	5,51	94,49	38.199.736	655.107.089	693.306.825
2000	Stroški plačilni promet		100		589.902.815	589.902.815
2001	Stroški plačilni promet		100		591.015.034	591.015.034
2000	Stroški telefonskih govorilnic		100		84.851.942	84.851.942
2001	Stroški telefonskih govorilnic		100		31.108.556	31.108.556
2000	Stroški najemnin	9,07	90,93	37.831.869	379.440.933	417.272.802
2001	Stroški najemnin	9,17	90,83	48.200.157	477.403.784	525.603.941
2000	Stroški čiščenja	7,32	92,68	20.118.433	254.733.025	274.851.458
2001	Stroški čiščenja	7,09	92,91	19.292.822	252.876.792	272.169.614
2000	Stroški študentski servis	36,22	63,78	69.332.845	122.114.326	191.447.171
2001	Stroški študentski servis	37,15	62,85	84.769.543	143.413.614	228.183.157
2000	Stroški energije	14,34	85,66	101.012.592	603.616.532	704.629.124
2001	Stroški energije	14,86	85,14	113.318.519	649.384.088	762.702.607
2000	Stroški vzdrževanja OS	11,79	88,21	69.618.743	520.869.705	590.488.448
2001	Stroški vzdrževanja OS	11,35	88,65	61.445.252	479.959.214	541.404.466
2000	Stroški mednarodnih poštinih storitev	48,05	51,95	138.326.476	149.559.087	287.885.563
2001	Stroški mednarodnih poštinih storitev	41,86	58,14	131.477.768	182.578.990	314.056.758
2000	Stroški pisarniškega materiala	7,76	92,24	11.454.826	136.150.884	147.605.710
2001	Stroški pisarniškega materiala	7,15	92,85	11.067.294	143.717.202	154.784.496
2000	Stroški zavarovanja	21,75	78,25	31.526.968	113.398.084	144.925.052
2001	Stroški zavarovanja	21,72	78,28	34.162.343	123.114.207	157.276.550
2000	Nabavna vrednost neživilskega blaga	1,80	98,20	55.180.227	3.009.038.881	3.064.219.108
2001	Nabavna vrednost neživilskega blaga	1,38	98,62	41.859.727	2.984.280.560	3.026.140.287
2000	Ostali stroški	32,07	67,93	38.072.222	80.628.888	118.701.110
2001	Ostali stroški	32,18	67,82	45.499.208	95.892.728	141.391.936
2000	Drugi stroški	29,95	70,05	310.826.416	726.975.215	1.037.801.631
2001	Drugi stroški	29,40	70,60	375.341.097	901.323.593	1.276.664.690
2000	STROŠKI SKUPAJ	12,24	87,76	1.030.714.036	7.388.877.535	8.419.591.571
2001	STROŠKI SKUPAJ	11,53	88,47	1.004.633.466	7.711.175.451	8.715.808.917

Vir: glavna knjiga 2000 in 2001.